YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)
4 päivänä maaliskuuta 2002 *

Asiassa C-175/00,

jonka Arbeidshof te Antwerpen (Belgia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Marie-Josée Verwayen-Boelen

vastaan

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1),

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit S. von Bahr, D. A. O. Edward, A. La Pergola (esittelevä tuomari) ja C. W. A. Timmermans,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ilmoitettuaan ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle, että yhteisöjen tuomioistuin aikoo ratkaista asian perustellulla määräyksellä työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

kehotettuaan EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään mahdolliset asiaa koskevat huomautuksensa,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Arbeidshof te Antwerpen on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 4.5.2000 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen

10.5.2000, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71).

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Verwayen-Boelen ja Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (jäljempänä RVA) ja jossa on kyse siitä, että RVA on kieltäytynyt ottamasta huomioon ajanjaksoa, jolta Verwayen-Boelen on saanut Alankomaiden lainsäädännön mukaisia etuuksia, ratkaistessaan, onko hänellä oikeus saada työttömyyskorvausta Belgian lainsäädännön nojalla.

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:

— —

g) työttömyysetuuksia;

— — .

4. Tätä asetusta ei sovelleta sosiaalihuoltoon — — ."

4 Asetuksen N:o 1408/71 III osaston 6 luvun, otsikoltaan "Työttömyysetuudet", 67 artiklan, otsikoltaan "Vakuutus- tai työskentelykausien yhteenlaskeminen", 1—3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi vakuutuskausien täyttymistä, on otettava huomioon tarpeellisessa määrin vakuutus- tai työskentelykaudet, jotka ovat täyttyneet palkattuna työntekijänä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä vakuutuskausia edellyttäen kuitenkin, että työskentelykaudet olisi laskettu vakuutuskausiksi, jos ne olisivat täyttyneet tämän lainsäädännön mukaan.

2. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan edellytetään etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi työskentelykausien täyttymistä, on otettava huomioon tarpeelli-

sessa määrin vakuutus- tai työskentelykaudet, jotka ovat täyttyneet palkattuna työntekijänä toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä työskentelykausia.

3. Lukuun ottamatta 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuja tapauksia, 1 ja 2 kohdan säännösten soveltaminen edellyttää, että sen osalta, jonka etua asia koskee, olisivat viimeksi täyttyneet:

— 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa vakuutuskaudet ja

— 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa työskentelykaudet

sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan etuuksia haetaan."

5 Asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21.3.1972 annetun neuvoston asetuksen N:o 574/72, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 118/97 (jäljempänä asetus N:o 574/72), 80 artiklan 1 ja 2 kohta kuuluvat seuraavasti:

"Vakuutus- tai työskentelykausia koskeva todistus

1. Sovellettaessa asetuksen [N:o 1408/71] 67 artiklan 1, 2 tai 4 kohdan säännöksiä sen, jonka etua asia koskee, on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle todistus, jolla osoitetaan aiemmin palkattuna työntekijänä täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet sen lainsäädännön mukaan, jonka alainen hän viimeksi oli, yhdessä kaiken tämän laitoksen soveltamassa lainsäädännössä vaaditun lisätiedon kanssa.

2. Tämän todistuksen antaa sen, jonka etua asia koskee, pyynnöstä työttömyyden osalta joko sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön alainen hän viimeksi oli, tai mikä tahansa muu laitos, jonka sanotun jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on nimennyt. Jos hän ei toimita sanottua todistusta, toimivaltainen laitos saa sen muulta edellä mainitulta laitokselta."

6 Asetuksen N:o 574/72
80 artiklassa tarkoitettu todistus (jäljempänä E 301 -todistus) annetaan asetusten N:o 1408/71 ja N:o 574/72 soveltamiseksi tarvittavista mallilomakkeista (E 301, E 302, E 303) 8 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn Euroopan yhteisöjen siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan päätöksen N:o 154 (94/605/EY) (EYVL L 244, s. 123) mukaista vakiolomaketta käyttäen.

Belgian lainsäädäntö

7 Belgiassa työttömyysvakuutuksesta säädetään työttömyysturvasta 25.11.1991 tehdyssä kuninkaan päätöksessä (*Moniteur belge* 31.12.1991, s. 29888; jäljempänä kuninkaan päätös). Sen 30 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

"Saadakseen oikeuden työttömyyskorvaukseen kokoaikatyötä tekevän työntekijän on täytettävä jakso, joka käsittää seuraavan määrän työpäiviä:

1) 312 työpäivää korvaushakemusta edeltävien 18 kuukauden jaksolta, jos hakija on alle 36-vuotias

2) 468 työpäivää korvaushakemusta edeltävien 27 kuukauden jaksolta, jos hakija on vähintään 36-vuotias mutta alle 50-vuotias

3) 624 työpäivää korvaushakemusta edeltävien 36 kuukauden jaksolta, jos hakija on vähintään 50-vuotias.

Työttömyyskorvausta voidaan maksaa myös kokoaikatyötä tekevälle työntekijälle, joka täyttää korkeammalle ikäryhmälle asetetun edellytyksen.

— — ."

8 Kyseisen 25.11.1991 tehdyn kuninkaan päätöksen 32 §:ssä säädetään lisäksi, että vähintään 36-vuotias kokopäivätyötä tekevä työntekijä, joka ei täytä tämän päätöksen 30 §:n 1 momentissa asetettuja edellytyksiä, voi kuitenkin saada

työttömyyskorvausta, jos hän näyttää, että puolet viimeksi mainitussa säännöksessä edellytetyistä työpäivistä siinä tarkoitetulta viitejaksolta sekä 1560 työpäivää kyseistä viitejaksoa edeltävien 10 vuoden jaksolta ovat täyttyneet.

9 Kyseisen 25.11.1991 tehdyn kuninkaan päätöksen 38 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

"Tämän päätöksen 30—36 §:ssä tarkoitettuihin työpäiviin rinnastetaan

1) päivät, joilta on maksettu korvausta — — työttömyysturvaa koskevan lainsäädännön nojalla — —

— — ."

Alankomaiden lainsäädäntö

10 Rijksgroepsregeling werkloze werknemersilla (tuen tarpeessa olevia työttömiä työntekijöitä koskeva kuninkaallinen päätös 13.12.1984; *Staatsblad* 1984, nro 626; jäljempänä RWW) on perustettu niin sanottu kansallinen tukijärjestelmä, jolla pyritään vähentämään työttömyyttä ja turvaamaan edunsaajien talou-

dellinen riippumattomuus. Järjestelmä on tarkoitettu kaikille niille, joilla ei ole tai ei ole enää oikeutta etuuksiin 6.11.1986 annetun Werkloosheidswetin (työttömyyslaki; *Staatsblad* nro 566), 10.12.1964 annetun Wet werkloosheidsvoorzieningin (työttömyysvakuutuslaki) tai 6.11.1986 annetun Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemersin (laki ikääntyneiden ja osittain työkyvyttömien työntekijöiden toimeentuloturvasta; Staatsblad nro 565) nojalla.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

11 Vuonna 1951 syntynyt Verwayen-Boelen, jolla on Belgian ja Alankomaiden kaksoiskansalaisuus, asui Belgiassa vuoteen 1987 asti. Hän toimi siellä itsenäisenä ammatinharjoittajana 31.10.1977—21.10.1986.

12 Vuonna 1987 hän muutti kotipaikkansa Alankomaihin. Hän ei tehnyt siellä työtä, ja hänelle maksettiin RWW:n mukaista etuutta ajanjaksona 1.10.1987—31.10.1995.

13 Marraskuussa 1995 Verwayen-Boelen asettui takaisin Belgiaan, jossa hän toimitti 17.7.1997 hakemuksen saadakseen 25.11.1991 tehdyn kuninkaan päätöksen mukaista työttömyysetuutta 1.4.1997 lukien. Hän liitti hakemukseen Alankomaiden viranomaisten antaman E 301 -todistuksen, josta ilmeni ajanjakso, jolta Verwayen-Boelenille oli maksettu RWW:n mukaista etuutta.

14 Alankomaiden toimivaltaiset viranomaiset ilmoittivat vastauksena hakemuksen käsittelystä vastaavan viranomaisen RVA:n tiedusteluun, että E 301 -todistus oli annettu epähuomiossa, ja täsmensivät tältä osin, että "RWW-etuuden saamisesta ei Alankomaissa seuraa vakuutusvelvollisuutta, minkä vuoksi myöskään vastaavuus ei tule kysymykseen".

15 RVA hylkäsi Verwayen-Boelenin hakemuksen 13.8.1997 sillä perusteella, että hänen ei voitu katsoa täyttäneen vakuutuskausia Alankomaissa tai 25.11.1991 tehdyn kuninkaan päätöksen 30 §:ään rinnastettavia vakuutuskausia ja että hän ei myöskään ollut osoittanut täyttäneensä viitejaksolta työpäiviä tai niihin rinnastettavia päiviä Belgiassa.

16 Arbeidsrechtbank te Hasselt (Belgia) hylkäsi Verwayen-Boelenin RVA:n päätöksestä tekemän valituksen 2.6.1999 antamallaan tuomiolla, minkä jälkeen valittaja haki muutosta Arbeidshof te Antwerpenilta. Hän katsoo voivansa vedota asetuksen N:o 1408/71 67 artiklaan, jotta Belgian työttömyysvakuutuksessa otettaisiin huomioon ajanjaksot, joilta hän on saanut RWW:n mukaisia etuuksia.

17 Kansallinen tuomioistuin on analysoinut RWW:tä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa ja pohtinut, onko tämän lainsäädännön katsottava merkitsevän asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettua työttömyysetuusjärjestelmää ja kuuluuko se siis kyseisen asetuksen soveltamisalaan. Kansallisen tuomioistuimen mukaan Verwayen-Boelen ei voi vedota kyseisen asetuksen 67 artiklaan, jollei viimeksi mainittu edellytys täyty.

18 Näissä olosuhteissa Arbeidshof te Antwerpen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohtaa, jossa säädetään, että tätä asetusta sovelletaan sosiaaliturvan eri aloihin, tulkittava siten, että RWW-järjestelmän mukainen järjestelmä, jossa on sekä sosiaaliturvalle että sosiaalihuollolle ominaisia piirteitä, kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan, jolloin ajanjakso, jona työntekijä on saanut tämän järjestelmän mukaista etuutta, voidaan laskea vakuutuskaudeksi, joka on otettava huomioon ratkaistaessa sitä, onko hänellä oikeus työttömyysetuuksiin Belgiassa?"

19 Vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksensä 104 artiklan 5 kohdan perusteella pyytämiin selvennyksiin kansallinen tuomioistuin on ilmoittanut, että Verwayen-Boelenin osalta vakuutus- ja/tai työskentelykaudet eivät ole viimeksi täyttyneet Belgian lainsäädännön mukaan.

Ennakkoratkaisukysymys

20 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ja ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodosta ilmenee, että kun kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, miten RWW:tä on luonnehdittava asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan kannalta ja kuuluuko tämä kansallinen lainsäädäntö mahdollisesti kyseisen asetuksen asialliseen soveltamisalaan, se haluaa tietää, onko asiassa sovellettava kyseisen asetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja vakuutus- ja/tai työskentelykausien yhteenlaskusääntöjä.

21 On todettava, että vastauksesta kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen ei ole vähäisintäkään perusteltua epäilystä, mistä syystä asia on aiheellista ratkaista työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti perustellulla määräyksellä.

22 Kuten kansallisen tuomioistuimen esittämästä selvityksestä ilmenee, on selvää, etteivät Verwayen-Boelenin vakuutus- tai työskentelykaudet ole viimeksi täyttyneet Belgian lainsäädännön mukaan.

23 Asetuksen N:o 1408/71 67 artiklan 3 kohdan selvästä sanamuodosta ilmenee, että tässä säännöksessä nimenomaisesti mainittuja tapauksia lukuun ottamatta vakuutus- tai työskentelykausia ei ole aihetta laskea yhteen tämän asetuksen 67 artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla, kun asianomaisen henkilön vakuutus- tai työskentelykaudet eivät ole viimeksi täyttyneet sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan etuuksia haetaan (ks. yhdistetyt asiat C-88/95, C-102/95 ja C-103/95, Martínez Losada ym., tuomio 20.2.1997, Kok. 1997, s. I-869, 36 ja 38 kohta ja asia C-320/95, Ferreiro Alvite, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-951, 16—18 kohta).

24 Toisaalta on huomattava, että yhteisöjen tuomioistuin on aiemmin katsonut asetuksen N:o 1408/71 osalta, että siitä seikasta, onko jäsenvaltion otettava huomioon ne vakuutus- tai työskentelykaudet, jotka ovat täyttyneet asianomaisten henkilöiden osalta toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, myöntääkseen oikeuden työttömyysetuuteen, säädetään ainoastaan kyseisen asetuksen 67 artiklassa (em. asia Martínez Losada ym., tuomion 27 kohta).

25 Näin ollen riittää, kun todetaan, että asetuksen N:o 1408/71 67 artiklan 1 ja 2 kohtaa ei voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, eikä lisäksi ole tarpeen tutkia, täyttyvätkö tämän säännöksen muut soveltamisedellytykset, kuten nimenomaisesti ennakkoratkaisukysymyksen kohteena ollut edellytys.

26 Edellä esitetyn perusteella kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että asetuksen N:o 1408/71 67 artiklan 3 kohdan mukaisesti tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen vakuutus- tai työskentelykausien yhteenlaskusääntöjen soveltaminen edellyttää tässä 3 kohdassa nimenomaisesti mainittuja tapauksia lukuun ottamatta, että asianomaisen henkilön vakuutus- tai työskentelykaudet ovat viimeksi täyttyneet sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan työttömyysetuuksia haetaan.

Oikeudenkäyntikulut

27 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Arbeidshof te Antwerpenin 4.5.2000 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin tämä asetus on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella N:o 118/97, 67 artiklan 3 kohdan mukaisesti tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen vakuutus- tai työskentelykausien yhteenlaskusääntöjen soveltaminen edellyttää tässä 3 kohdassa nimenomaisesti mainittuja tapauksia lukuun ottamatta, että asianomaisen henkilön vakuutus- tai työskentelykaudet ovat viimeksi täyttyneet sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan työttömyysetuuksia haetaan.

Annettiin Luxemburgissa 4 päivänä maaliskuuta 2002.

R. Grass — kirjaaja

P. Jann — viidennen jaoston puheenjohtaja